

svoje vprašanje dobil, z mnenjem ali odgovorom ni zadovoljen, ker se pač ne ujema z njegovo predstavo ali hotenjem. Zlasti so problematična t.i. kapciozna vprašanja, ki so postavljena z namenom, da se dobi le potrditev nekega mnenja. Pridobljeno mnenje se potem, če je le mogoče, po svoje tolmači, to pa povzroči dezinformacije, ki lahko škodujejo. Še večja nevarnost obstaja, če se mnenja, dana za posamezne primere, posplošijo in uporabijo za druge podobne primere. Ni namreč isto pravilo v istem obsegu uporabno za vsak približno podoben primer. Drugačni pogoji, drugačno dejansko stanje lahko zahtevajo drugačen postopek ali odločitev. Potrebna je določena mera kritične presoje ustreznosti uporabe pravil oziroma prejetih mnenj tudi za druge podobne primere. V dvomu se je bolje v konkretni zadevi ponovno obrniti na Republiško geodetsko upravo.

Stanko Pristovnik

Prispelo za objavo: 24.5.1991

Geodeti so prispevali svoj delež k popisu prebivalstva 1991

Popis prebivalstva, gospodinjstev, stanovanj in kmečkih gospodarstev v Republiki Sloveniji v letu 1991 je, kot velika akcija zajemanja podatkov, za nami. Še najbolj so se oddahnili statistiki, gotovo pa tudi geodeti v občinah, ki so imeli veliko dela pri pripravi na popis in tudi v samem 15-dnevnem popisu v prvi polovici aprila. Vsi zaslužijo priznanje, da so akcijo uspeli izpeljati do konca na solidni ravni in s tem omogočiti pridobitev številnih podatkov za Slovenijo, ki bodo obdelani v prihodnjem obdobju.

Da ne bi zaradi običajne stanovske skromnosti pozabili na geodetski prispevek v tej akciji, pogledjmo nekatere naše aktivnosti. V drugi polovici leta 1990 se je na občinskih geodetskih upravah izvajala revizija in na osnovi le-te delitev popisnih okolišev. Formiranih je bilo 793 novih popisnih okolišev, enot, ki so kasneje služile popisovalcu za zaokrožitev njihovega območja popisovanja (glede na takratno skupno število 13 223 popisnih okolišev v Sloveniji).

Kartografsko dokumentacijo za občinske popisne komisije, ki je praviloma obsegala kopije združenih izrisov digitaliziranih teritorialnih enot, listov topografske karte v merilu 1:25 000 in mreže razdelitve na TTN-5, je pripravila Republiška geodetska uprava (skupno 495 kopij za Slovenijo).

Največji in najbolj dolgotrajen napor je bila priprava kartografske tehnične dokumentacije za popisovalce na občinskih geodetskih upravah. K tej so geodeti prispevali kartografski prikaz popisnih okolišev s tematiko ROTE-ja in EHIŠ-a v merilu 1:5 000, izjemoma pa 1:10 000 oziroma 1:2 500. V Sloveniji je bilo izdelanih 21 154 ozalidnih kopij listov osnovnega kartografskega prikaza ROTE-ja in EHIŠ-a v povezavi s TTN-jem, ki jih je bilo treba ustrezno razrezati in formirati (format A4) v celovit prikaz posameznega popisnega okoliša. Geodeti so izvedli primerjavo hišnih števil na kartografskih izrisih z izpisi

podatkov o hišnih številkah iz računalniško vodene baze podatkov Zavoda Republike Slovenije za statistiko in uskladili nesoglasja. Poskrbeli so za vizualno pregledno predstavitev hišnih števil in mej popisnih okolišev v kartografski dokumentaciji in s tem popisovalcem olajšali orientacijo v prostoru.

Na koncu je bilo treba na občinskih geodetskih upravah opremiti in pripraviti mape za posamezne popisne okoliše z ustrezno izdelano dokumentacijo v pisni in kartografski obliki, ki so bile namenjene popisovalcem za delo na terenu. Po oddaji te dokumentacije občinskim popisnim komisijam je geodete na občinah kot člane teh komisij čakalo še pripravljalo delo na popis, ki so ga izvajali v povezavi z drugimi člani popisnih komisij. V času od 1. do 15. aprila 1991 so bili naši predstavniki v občinah še dodatno aktivni, saj je bilo treba popisovalcem nuditi ustrezno pomoč in pojasnila ter dodeljevati hišne številke stavbam, ki so bile do takrat iz različnih razlogov še neoštevilčene.

Kljub manjšim zapetljajem in finančnim omejitvam pri zagotovitvi sredstev za popis lahko ugotovimo, da je akcija popisa uspela v dogovorjenem obsegu. Ob tem moramo poudariti, da so geodeti z večletnim vodenjem evidenc ROTE in EHIŠ ter operativnim sodelovanjem pred popisom in v času izvajanja le-tega prispevali znaten delež k izvedbi.

Na Republiški geodetski upravi je bil izdelan finančni pregled porabljenih sredstev za izdelavo kartografske tehnične dokumentacije in opravljenega geodetskega dela. Normativi so bili izračunani na podlagi podatkov iz naključno izbranih občinskih geodetskih uprav ob upoštevanju povprečnih urnih postavk za srednjo izobrazbo v času konkretnega izvajanja posameznih faz dela. Izračun znaša 1 250 148,00 din (iz proračunskih namenskih popisnih sredstev je Zavod Republike Slovenije za statistiko nakazal 669 166,00 din), kar predstavlja sicer v celotni finančni konstrukciji stroškov popisa sorazmerno majhen delež. Dodatno geodetsko delo za potrebe popisa je bilo opravljeno v in izven delovnega časa, zato so nekatere redne občinske geodetske naloge v tem času nekoliko zastale.

Opravljen delo za popis je ponovno potrdilo geodetsko pripravljenost sodelovanja, čemur je treba pripisati določeno težo tudi pri skupnih analizah celovite akcije največjega in najzahtevnejšega statističnega raziskovanja.

Božena Lipej

Prispelo za objavo: 23.5.1991